

36600 XIII Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Economische Zaken (XIII) voor het jaar 2025

Nr. 65 Brief van de minister van Economische Zaken

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 1 juli 2025

In aanloop naar het commissiedebat Staat van de Economie leek het mij gepast om aan de Kamer te laten weten hoe ik voornemens ben de komende periode in te vullen als demissionair minister van Economische Zaken, waar ik mij op zal focussen en welke prioriteiten ik zal stellen. Want hoewel het kabinet demissionair is, is de economie en zijn de krachten die daar invloed op hebben dat nooit.

Voordat ik hier op inga, wil ik beginnen met het uitspreken van mijn zorg over het vestigingsklimaat in Nederland. Steeds meer bedrijven en industriële activiteiten kiezen ervoor zich elders te vestigen. Daarmee verdwijnen investeringen en banen, wat direct raakt aan onze welvaart en ons vermogen om belangrijke voorzieningen zoals zorg, onderwijs en defensie op peil te houden. We moeten niet vergeten dat we het geld in Nederland eerst moeten verdienen, voordat we het kunnen uitgeven of verdelen.

Tegen deze achtergrond richt ik mij de komende periode op vier prioriteiten: (1) het behouden en stimuleren van de (hoog-)technologische industrie, (internationale) bedrijfsleven en investeringen in Nederland; (2) het verminderen van regeldruk voor ondernemers; (3) het behouden van fysieke ruimte voor ondernemers; en (4) het beschermen van onze economie tegen negatieve geo-politieke invloeden.

1. Het behouden en stimuleren van de (hoog-)technologische industrie, het internationale bedrijfsleven en investeringen in Nederland.

Het verdienvermogen van Nederland vraagt om een hoger investeringsniveau voor een sterke basis van innovatie en ondernemerschap. Investeringen in nieuwe bedrijfsactiviteiten blijven achter door vele knelpunten en toegenomen onzekerheid. Verder liggen publieke en private investeringen in onderzoek en ontwikkeling (R&D) met 2,2% van het bbp ver onder de Europese doelstelling van 3%. Met het 3%-R&D-actieplan wil ik een stevige impuls geven aan onze kennisinfrastructuur en de toepassing van nieuwe technologieën. Ook de financieringsmogelijkheden voor opschaling van bedrijven en valorisatie van nieuw ontwikkelde producten en diensten moeten beter. Daarom wordt verkend hoe

het financieringsklimaat voor publieke en private investeringen kan worden verbeterd.

Daarnaast wordt het industriebeleid vernieuwd, naar voorbeeld van Project Beethoven, waarin langdurig wordt geïnvesteerd in goede randvoorwaarden voor de halfgeleiderindustrie. Dit doen we om de (hoog-)technologische industrie en het (internationale) bedrijfsleven voor Nederland te behouden. We werken ook aan nieuwe groeimarkten zoals biotechnologie en quantumtechnologie. De ambitie is om in 2030 minstens 15% van ons bbp uit de industrie te laten komen, tegenover 12% nu. We blijven ons ook inzetten voor een sterke Europese interne markt: het fundament van onze economie. Zo moderniseren we het mededingingsinstrumentarium en pakken we handelsbelemmeringen aan waardoor we ruimte creëren voor bedrijven om binnen Europa op te schalen.

Tot slot wil ik benadrukken hoe belangrijk een stabiel en voorspelbaar fiscaal beleid is voor het behoud van investeringen in Nederland. Daar speelt de politiek vanzelfsprekend een belangrijke rol in.

2. Het verminderen van regeldruk voor ondernemers.

Ondernemers werken hard, maar hebben ook maar 24 uur in een dag. Hoe minder uren ze kwijt zijn aan het besteden aan (onnodige of doorgeschoten) formulieren, verantwoording of andere bureaucratie, hoe meer ze kunnen besteden aan de groei van hun bedrijf en daarmee de Nederlandse economie. Met andere woorden: ondernemers moeten kunnen ondernemen zonder onnodige belemmeringen. Regeldruk zet innovatie, groei en investeringen onder druk. Samen met andere departementen werk ik aan het Actieprogramma *Minder Druk Met Regels*¹. Dit richt zich op het verminderen van bestaande regeldruk, het voorkomen van nieuwe onnodige regels en een ambitieuze inzet in Europa om belemmeringen weg te nemen. De Bedrijfseffectentoets wordt doorontwikkeld, zodat nog beter inzichtelijk wordt wat nieuwe regels betekenen voor bedrijven. Deze inzet krijgt onder meer een plek in een brief over de voortgang van het ondernemingsklimaat, de voortgangsbrief regeldruk en de actualisering van de interne-marktactieagenda.

3. Het behouden van fysieke ruimte voor ondernemers.

Zonder ruimte stopt economische dynamiek. Fysieke ruimte voor bedrijvigheid mag niet verder afnemen. Met de Ruimtelijke Economische Visie², die uw Kamer heeft ontvangen, wordt ingezet

¹ Kamerstuk 32 637, nr. 660

² Kamerstuk 34 682, nr. 229

op behoud en versterking van strategische locaties, herontwikkeling van bedrijventerreinen en ruimte voor vestiging en uitbreiding van bedrijven. Deze inzet wordt verbonden aan de grote opgaven rond woningbouw, duurzame energie en infrastructuur. Ook in het Nationaal Exploratieprogramma kijken we vooruit hoe schaarse ruimte op de lange termijn optimaal benut kan worden voor ons verdienvermogen.

4. Het beschermen van onze economie tegen negatieve geopolitieke invloeden.

De oorlog in Oekraïne, spanningen in het Midden-Oosten en mondiale concurrentie laten zien hoe kwetsbaar onze economie is voor internationale schokken. Daarom richt ik mij op het versterken van strategische autonomie en economische veiligheid en weerbaarheid. De Nationale Technologie Strategie³ helpt ons scherpe keuzes te maken met tien prioritaire sleuteltechnologieën, zoals AI, quantum en halfgeleiders. Hieraan koppelen we nieuwe actieplannen om kennis, productiecapaciteit en toeleveringsketens te versterken. Ook werken we aan het veiligstellen van toegang tot kritieke grondstoffen, onder meer via de Nationale Grondstoffenstrategie en de Europese Critical Raw Materials Act.

Tegelijkertijd investeren we in digitale weerbaarheid. De ontwikkeling van AI en cloudinfrastructuur is essentieel om minder afhankelijk te zijn van technologie buiten Europa. Daarom wordt met partners geïnvesteerd in voorzieningen zoals de AI-faciliteit in Groningen, digitale vaardigheden, cybersecurity en strategische dataverbindingen via nieuwe zeekabels. Tot slot blijft bescherming van vitale kennis en infrastructuur tegen ongewenste inmenging prioriteit, onder andere door een nieuw investeringsscreeningsstelsel.

De komende maanden wordt uw Kamer nader geïnformeerd over deze inzet. Het gaat onder andere om het R&D-actieplan, de Productiviteitsagenda, de Industriebrief, de Groeimarktenbrief, de voortgangsbrief Nationale Technologiestrategie, de Programmabrief Bescherming Infrastructuur Noordzee en een beleidsbrief over economische weerbaarheid en veiligheid. Deze documenten vormen samen de strategische kern van het economische beleid van EZ in deze periode.

Ik zie uit naar het gesprek met uw Kamer hierover.

³ Kamerstuk 33 009, nr. 140

De minister van Economische Zaken,
V.P.G. Karremans